

HEKİMİN İRTİKÂP SUÇU (TCK m. 250)

Erdal YERDELEN¹

Özet

Kamu görevini üstlenen kişiler, görevleri dolayısıyla kamu hukukundan kaynaklanan yükümlülükler altına girmektedirler. Bu itibarla, toplumu oluşturan fertler, kamu görevlilerinden, üstlendikleri görevin ifası sırasında bu kamu faaliyetinin gerekli kıldığı yükümlülüklerle uygun davranmalarını beklemektedir.

İrtikâp suçları ile korunan hukuki değer, halkın memurlara karşı duyması gerekli olan inanç ve itimattır. Bu nedenle bir yandan memurların dürüst ve iyi şöhret sahibi olmalarındaki devlete ait menfaati korumak; diğer yandan da memurların yetkilerini kötüye kullanarak verecekleri zararlara engel olmak ve kamu idaresinin itibarının korunması amaçlanmaktadır.

Kamu idaresine itimadı korumak için irtikâp suçu TCK 250. Maddesinde düzenlenmiştir. İrtikâp suçu, görevi kötüye kullanma suçunun özel bir şekli olup, irtikâp suçunun şartları oluşmadığı takdirde genel bir hüküm olan görevi kötüye kullanma suçu (TCK m. 257) uygulanacaktır.

İrtikâp suçu iki şekilde işlenebilir. Bunlar; icbar ve ikna suretiyle irtikâp suçlarıdır. Kamu görevlisinin haksız tutum ve davranışları karşısında, kişinin haklı bir işinin gereği gibi, hiç veya en azından vaktinde görülmeyeceği endişesiyle, kendisini mecbur hissederek, kamu görevlisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin etmiş olması halinde, icbarın varlığı kabul edilir. Burada mağdur verdiği menfaatin suç teşkil ettiğini biliyor; fakat kamu görevlisinin işini yapmasını gerçekleştirmesi için vermek zorunluğunu hissetmektedir. Kamu görevlisinin görevinin sağladığı güveni kötüye kullanmak suretiyle gerçekleştirdiği hileli davranışlarla, kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatte bulunulmasına bir kimseyi ikna etmesidir. İkna suretiyle irtikâp suçu, icrai veya ihmali davranışla işlenebilir.

¹ Yrd. Doç. Dr. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Öğretim Üyesi